

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Javůrkové a soudců Mgr. Štěpána Hnanička a JUDr. Renaty Polákové ve věci

žalobce: **Tomáš Ř.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. PhDr. Petrem Fojtíčkem
sídlem Mečířova 3, 612 00 Brno

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČ 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2

o zaplacení částky 50 000 Kč

o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 6. listopadu 2019, č. j. 18 C 109/2018-203,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 12 873 Kč k rukám Mgr. PhDr. Petra Fojtíčka, a to do 15 dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 50 000 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku a v téže lhůtě na náhradu nákladů řízení částku 30 273 Kč k rukám zástupce žalobce.

2. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí se podává, že žalobce se domáhá na žalované odškodnění nemajetkové újmy ve výši 50 000 Kč za nezákonné trestní stíhání vedené u Okresního soudu v Hodoníně (dále také jako „okresní soud“) pod sp. zn. 19 T 67/2016. V tomto řízení bylo usnesením ze dne 30. 11. 2015, č. j. KRPB-22536-147/TČ-2015-060671, zahájeno trestní stíhání žalobce jako obviněného ze spáchání trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1 a 3 trestního zákoníku. Žalobce byl uznán vinným trestním příkazem ze dne 22. 4. 2016 a poté rozsudkem okresního soudu ze dne 12. 12. 2016, kterým mu byl uložen trest odnětí svobody v délce 1 roku s podmíněným odkladem na 18 měsíců. Proti zprošťujícímu rozsudku okresního soudu následujícího po zrušení rozsudku soudu I. stupně podal odvolání státní zástupce v neprospěch obžalovaného, které bylo zamítnuto usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 25. 1. 2018. Trestním stíháním vznikla žalobci nemajetková újma, žalobce strávil trestním stíháním velké množství času (cesty, porady s obhájcem, osobní účast na jednání), navíc se nacházel v těžké životní situaci, manželka žalobce byla v rizikovém těhotenství, žalobce se musel starat o ni i o syna A., který trpí těžkým astmatem, čas vyžádaný trestním stíháním by jinak mohl věnovat své rodině. Žalobce uplatnil nárok předběžně u žalované podle § 14 zákona č. 82/1998 Sb. dopisem ze dne 19. 7. 2018. Žalovaná uznala nárok žalobce na náhradu škody, za nezákonné trestní stíhání se žalobci omluvila.
3. Žalovaná učinila nesporným předběžné uplatnění nároku žalobce u ní dne 23. 7. 2018, kdy byl uplatněn ještě včetně nároku na náhradu škody, s tím, že žádost byla projednána dne 17. 12. 2018. Co se týče nároku na náhradu nemajetkové újmy, tak žalovaná konstatovala, že bylo vydáno nezákonné rozhodnutí, a jako kompenzaci této újmy poskytla žalobci konstatování porušení práva žalobce a omluvu. S ohledem na to, že nemajetkovou újmu z nezákonného rozhodnutí, kterým je usnesení o zahájení trestního stíhání, je žalobce povinen tvrdit a prokazovat, což v rámci předběžného projednání nároku neučinil, neposkytla žalobci finanční plnění a navrhla žalobu zamítnout.
4. Při ústním jednání dne 16. 9. 2019 byl žalobce vyzván podle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř., aby doplnil svá tvrzení o tom, že mu nezákonným trestním stíháním vznikla nemajetková újma a jaká a aby ke svým tvrzením navrhl důkazy. Žalobce odkázal na doplnění žaloby ze dne 31. 7. 2019, v němž navíc uvedl, že dne xxx mu zemřel syn a dne xxx zemřel jeho otec, s čímž souvisela intenzivnější péče o matku žalobce, narozenou roku xxx. Nezákonné trestní stíhání zasáhlo žalobce v problematické době a o to intenzivněji, žalobce měl problémy se spánkem a další psychické problémy. Dále uvedl, že se živí poradenskou a zprostředkovatelskou činností a skutek, v němž byl spatřován trestný čin, přímo s touto činností souvisel. Odsouzení mohlo vést k zániku obživy žalobce, toho času jediného příjmu v rodině.
5. Jednání ve věci dne 16. 9. 2019 a 6. 11. 2019 proběhla podle § 101 odst. 3 o. s. ř. v nepřítomnosti žalované, která se z nařízených jednání omluvila a nežádala o odročení jednání.
6. Soud I. stupně vzal za mezi stranami nesporný průběh trestního řízení, který v odůvodnění svého rozsudku velmi podrobně zrekapituloval. Dále provedl důkaz listinami (rodný list J. Ř., nar. dne xxx, lékařská potvrzení o rizikovém těhotenství manželky žalobce a její hospitalizaci a o zdravotním stavu syna A., nar. xxx, a samotného žalobce, dále prohlášeními pana Marka B., pana Leoše K. a paní Jarmily Ř. a účastnickým výslechem žalobce. Z nesporných tvrzení žalobce i žalované má soud dále za prokázané, že žalobce uplatnil nárok předběžně u žalované podle § 14 zákona č. 82/1998 Sb. dne 23. 7. 2018, věc byla projednána stanoviskem ze dne 17. 12. 2018, žalovaná vyhověla požadavku žalobce co do náhrady škody ve výši 59 225 Kč a dále jako odškodnění nemajetkové újmy poskytla žalobci konstatování nezákonného rozhodnutí, ve zbytku shledala žádost nedůvodnou. Soud I. stupně zamítl provedení důkazů navržených žalovanou, a to seznamem exekucí vedených na žalobce, neboť se vztahuje ke skutečnostem, které soud nepovažoval v tomto řízení za rozhodné. Žalovaná pak ani neozřejmila, jak by případné vedení exekucí na majetek žalobce ovlivnilo intenzitu prožívání trestního stíhání žalobcem.

7. Na základě provedeného dokazování a skutkových zjištění soud I. stupně posoudil nárok žalobce podle příslušných ustanovení zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“), a to § 1, § 5 písm. a), b), § 10 odst. 1 věta první, § 13 odst. 1, § 26 a § 31a odst. 1, 2. Dále vyšel z toho, že podle doktríny i konstantní judikatury je nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, specifickým případem nároku na náhradu škody nezákonným rozhodnutím. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění zavinil sám, a ten, kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost nebo že trestný čin byl amnestován. V tomto řízení byla prokázána existence odpovědnostního titulu, nezákonného rozhodnutí, a to usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne 30. 11. 2015. Dále se tedy soud I. stupně zabýval dalšími podmínkami odpovědnosti státu za škodu, resp. nemajetkovou újmu, a to vznikem této újmy a příčinnou souvislostí.
8. Dovodil, že bylo prokázáno, že došlo k vydání nezákonného rozhodnutí, které mělo za následek vznik nemajetkové újmy žalobce, za niž odpovídá stát. Pokud jde o samotnou výši a způsob zadostiučinění za předmětnou nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, soud I. stupně vycházel z rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, dle kterého zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., jež je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jež tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Nejvyšší soud v citovaném rozhodnutí dovodil, že soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vycházejí především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání a především z dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namísto pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.
9. Soud I. stupně zkonstatoval, že co se týče délky trvání zásahu spočívajícího ve vedení trestního stíhání, tento zásah trval od 30. 11. 2015 do 25. 1. 2018 (pravomocné zproštění obžaloby), tj. cca 2 roky a 10 měsíců. Žalobce tak byl dle názoru soudu vystaven negativním následkům trestního stíhání po dobu nikoliv zjevně nepřiměřenou, ale rovněž ani nezanedbatelnou.
10. Povahou trestní věci se má na mysli zejména závažnost trestného činu, která byla žalobci kladena za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje intenzitu, s jakou žalobce (poškozený) trestní řízení vnímá. V daném případě byl žalobce obviněn z trestného činu podvodu podle § 209 odst. 1, 3 trestního zákona, jednání žalobce soud I. stupně popsal. Dovodil pak, že obecně lze říci, že tato trestná činnost není veřejností vnímána zvláště negativně pro svou abstraktní povahu. Žalobci hrozil trest odnětí svobody jeden rok až pět let nebo peněžitý trest. Trestní stíhání žalobce nebylo medializováno. Žalobce rovněž nebyl stíhán vazebně. Žalobce však byl v řízení shledán nepravomocně vinným z trestné činnosti, a to nejprve trestním příkazem a následně i rozsudkem okresního soudu.
11. Ohledně dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry žalobce, soud I. stupně dospěl k závěru, že trestní stíhání mělo dopad do osobnostní sféry žalobce především v rovině psychické, když žalobce byl během trestního stíhání v péči praktické lékařky, která potvrdila, že žalobce trpěl spánkovými problémy. Dále, jak bylo již uvedeno výše, trestní stíhání zastihlo žalobce v extrémně nepříznivé životní situaci, kdy se musel vyrovnávat s úmrtím svého syna a následně otce, manželka žalobce v průběhu trestního stíhání byla od 9. 6. 2017 do 11. 12. 2017 v pracovní neschopnosti kvůli rizikovému těhotenství, byla rovněž hospitalizována, žalobcův syn A. trpí dýchacími obtížemi. Ačkoliv nepříznivá rodinná situace nebyla trestním stíháním vyvolána, je nutno tuto situaci zohlednit, neboť žalobce o to intenzivněji musel vnímat trestní stíhání, když byl vystaven psychickému vypětí nadto ještě v jiné, rodinné rovině. Byl rovněž prokázán zásah do dobré pověsti

žalobce v obchodních kruzích, kdy z čestných prohlášení Marka B. a Jarmily Ř. vyplynulo, že tito ukončili obchodní spolupráci se žalobcem z důvodu trestního stíhání, zejména proto, že byli v rámci trestního řízení slyšeni jako svědci, a to navzdory bezproblémové předchozí spolupráci.

12. Soud I. stupně v souladu s rozhodovací praxí Nejvyššího soudu (srov. např. rozhodnutí 30 Cdo 3212/2015 ze dne 16. 5. 2017) provedl srovnání s jinými obdobnými případy odškodnění. V úvahu vzal rozsudek soudu I. stupně č. j. 15 C 64/2015 – 251 ze dne 21. 9. 2017, dále rozsudek rovněž soudu I. stupně ze dne 5. 4. 2013, č. j. 22 C 20/2011 – 144, který byl rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. 12. 2013, č. j. 19 Co 437/2013 – 196, změněn, dovolání v této věci bylo odmítnuto. Na podkladě popsaných okolností soud I. stupně dovodil, že je zcela přiměřeným odškodněním žalobce peněžité plnění ve výši 50 000 Kč, které žalobce požaduje, když provedl srovnání s citovanými dvěma případy. Oproti prvnímu srovnávanému případu trvalo trestní stíhání žalobce více jak 2 x déle, naopak trvalo o 1/2 kratší dobu než druhý posuzovaný případ. Žalobci hrozil trest odnětí svobody na 1 rok až 5 let, tedy trest nižší než ve srovnávaných případech. Žádný ze žalobců nebyl stíhán vazebně. Žalobce prokázal zásah do svého psychického stavu, byl rovněž prokázán zásah do dobré pověsti žalobce, intenzita nemajetkové újmy žalobce byla dle názoru soudu vyšší s ohledem na těžkou rodinnou situaci, v níž se žalobce nacházel. Žalobce byl nepravomocně odsouzen, což rovněž zvyšuje intenzitu nemajetkové újmy. Soud proto nároku žalobce na odškodnění ve výši 50 000 Kč vyhověl a o náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř., když žalobce byl ve věci zcela úspěšný.
13. Proti tomuto rozsudku podala odvolání žalovaná, která vytýká soudu I. stupně nesprávné právní posouzení věci, a to předně nesprávné posouzení ohledně formy přiznaného zadostiučinění, kdy soud I. stupně zhodnotil, že je na místě přiznat žalobci zadostiučinění v peněžité formě. Dále žalovaná soudu vytýká zhodnocení míry intenzity zásahu předmětného trestního řízení do jednotlivých sfér žalobce. Žalobce ve svém žalobním návrhu a jeho doplnění navrhl k prokázání svých tvrzení lékařské zprávy, čestná prohlášení a svůj účastnický výslech. Soud I. stupně při svém rozhodování vycházel z těchto navržených a provedených důkazů a na jejich základě dospěl k závěru, že je na místě zadostiučinění v peněžité formě. Žalovaná namítá dvě zásadní chyby, kterých se soud I. stupně při svém rozhodování dle jejího názoru dopustil. Nejprve soud nesprávně zhodnotil váhu jednotlivých důkazů v souvislosti nejen s tím, co mají dokazovat, ale právě jakým způsobem mají být rozhodné skutečnosti dokázány, resp. jakou formou důkazu. Dále soud nedostatečně zkoumal stran jednotlivých provedených důkazů příčinnou souvislost zjištěných skutečností s předmětným trestním stíháním. V daném případě se jedná o řízení sporné a z toho plynou povinnosti pro žalující stranu, když jediným odpovědnostním titulem, u kterého se vznik nemajetkové újmy presumuje, je nesprávný úřední postup spočívající v nepřiměřené délce řízení. Žalobce k prokázání svých tvrzení navrhl pouze svůj účastnický výslech, nikoli již dalších svědků, kteří by mohli potvrdit jeho tvrzení. U těchto předložil pouhé prohlášení, které je možné brát pouze jako listinný důkaz, nikoli svou vahou jako svědeckou výpověď, neboť osoby podávající prohlášení nevypovídají pod sankcí trestního stíhání za křivou výpověď. Pokud žalobce navrhl stran výslechů pouze svůj výslech, tak ust. § 131 o. s. ř. stanoví, že důkaz výslechem účastníků může soud nařídit, jestliže dokazovanou skutečnost nelze prokázat JINAK. Žalovaná má za to, že v tomto případě bylo možné navrhnout k prokázání tvrzení i jiné důkazní prostředky (výslechy osob, další zprávy o zdravotním stavu žalobce, které skutečně ozřejmí diagnózu stavu žalobce, časové zařazení zdravotních problémů a další), než pouze účastnický výslech. Soud vzal za prokázané z lékařské zprávy ošetřující lékařky syna žalobce, že tento je sledovaný v ordinaci ambulance alergologie a imunologie pro astma bronchiale. Tuto skutečnost žalovaná nespornuje, avšak nemá za prokázaná další tvrzení žalobce o komplikacích s dopravou syna žalobce na různé akce, a to nejen v souvislosti s tvrzeným astma, ale především v souvislosti s předmětným trestním řízením. Diagnostikované astma má velké množství osob, přičemž tvrzené komplikace nejsou běžné. Pokud se tedy uvedená diagnóza vymyká běžnému stavu při tomto onemocnění u běžného vzorku nemocných, je třeba jej prokázat, což v tomto případě žalobce dle názoru žalované v žádném případě neprokázal. Rovněž

i v souvislosti s rizikovým těhotenstvím manželky žalobce. Soud se dle názoru žalované rovněž nevypořádal s otázkou odlišného bydliště žalobce a syna A. R., na které žalovaná upozorňovala. Žalovaná rovněž namítá, že nebyl proveden důkaz seznamem exekučních řízení vedených na majetek žalobce s tím odůvodněním, že je soud nepovažuje za rozhodné. S tímto odůvodněním žalovaná zásadně nesouhlasí, a to právě z důvodu, že každá jakkoli stresující či negativní situace v životě může zapříčinit vznik nemajetkové újmy v jednotlivých sférách žalobce, a to i vedení množství exekučních řízení, které mohou zapříčinit častější rozkoly v partnerských vztazích, zdravotní problémy osob například v souvislosti s rozvinutím poruch spánku a podobné. Z toho důvodu žalovaná naopak považuje za relevantní provedení tohoto důkazu. Právě žalobcem tvrzené poruchy spánku nebyly dle názoru žalované v žádném případě zjištěny v příčinné souvislosti s předmětným trestním řízením. Z výměnného listu – poukazu k vyšetření (dle žalované se nejedná ani o řádnou lékařskou zprávu, která by měla být předložena k soudnímu řízení jako důkaz), vyplývá, že od roku 2015 se u pacienta projevují poruchy spánku, přičemž pravidelně užívá xxx. Jak i ze samotných tvrzení žalobce vyplývá, v roce 2015 se v životě žalobce událo velké množství situací, které mohly zapříčinit vznik těchto problémů. Žalovaná dále upozorňuje na skutečnost, že žalobce byl zproštěn obžaloby v souvislosti se zásadou in dubio pro reo, když nebylo možné nalézt klíčovou svědkyni. Žalovaná má za to, že z provedeného dokazování nelze vyjít se závěrem, že žalobci náleží přiměřené zadostiučnění ve formě peněžité satisfakce. Dle názoru žalované je dostatečnou formou zadostiučnění v dané věci konstatování porušení práva žalobce vydáním nezákonného rozhodnutí ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., které se žalobci dostalo již v rámci předběžného projednání věci u žalované, a dále vyslovení omluvy ze strany žalované. Soud I. stupně tak dle žalované nadhodnotil intenzitu nemajetkové újmy vzniklou žalobci a žalobu tak do jisté míry nesprávně právně posoudil. Žalovaná navrhla, aby odvolací soud rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žalobu zamítne a znovu rozhodne o nákladech řízení.

14. Žalobce vyvracel důvody odvolání, navrhoval potvrzení napadeného rozsudku, přiznání nákladů odvolacího řízení a k odvolání žalované uvedl:

Žalovaná soudu prvního stupně jako odvolací důvod výslovně vytýká nesprávné právní posouzení věci, a to ze dvou hledisek. Za prvé se má jednat o nesprávné posouzení formy přiznaného zadostiučnění a za druhé se má jednat o nesprávné zhodnocení míry intenzity zásahu předmětného trestního řízení. Dle žalobce jsou oba tyto tvrzené důvody fakticky propojeny a jedná se o námitku totožnou. Intenzita zásahu totiž podmiňuje důvodnost formy přiznaného zadostiučnění. Žalobce považuje zmíněnou námitku žalované za nesprávnou, když soud prvního stupně v napadeném rozsudku pečlivě rozebírá, co jej, a to v souladu s relevantní judikaturou, vedlo k přiznání nárokovaného zadostiučnění (v peněžité formě a ve výši 50 000 Kč) při současném srovnání s obdobnými pravomocnými případy. Žalovaná proti tomuto pečlivému odůvodnění napadeného rozsudku ve svém odvolání neuvádí ničeho, a tedy její výslovně uvedený odvolací důvod zůstává neodůvodněn. Nelze se proto k němu podrobněji vyjádřit. Žalobce proto pouze souhlasí s posouzením věci soudem prvního stupně a jeho odůvodněním, s nímž se ztotožňuje. Pokud se jedná o podrobnější argumentaci žalované v jejím odvolání, ta vybočuje z výše uvedeného, žalovanou prezentovaného odvolacího důvodu. Žalovaná soudu prvního stupně vytýká formu provedených důkazů a jeho závěry z nich plynoucí. Tyto otázky evidentně spadají pod skutkové posouzení věci. K těmto námitkám lze uvést, že samozřejmě jako důkaz v občanském soudním řízení může sloužit cokoliv a až na výjimky stanovené zákonem, o které se v tomto případě nejedná, není předepsána forma důkazu k prokázání konkrétních tvrzení a skutečností. Žalovaná tak pouze polemizuje s hodnocením důkazů soudem prvního stupně, kdy však zcela rezignovala na svou účast na ústním projednání věci, kde by případně mohla vůči prováděným důkazům namítat svá vyjádření, což by mohlo vést k nutnosti doplnění dalšího dokazování, které žalobce byl soudu připraven, nastala-li by taková situace, navrhnout. Žalobce má zde konkrétně na mysli výslechy osob, které podávaly svá čestná prohlášení, s nimiž se soud prvního stupně spokojil, neboť vůči nim nikdo ničeho nenamítal. Žalobce prostřednictvím svého právního zástupce sdělil soudu, že

jistě nebude žádný problém dotyčné osoby vyslechnout, stejně jako i lékaře vystavující předložené dokumenty. Za procesního stavu, kdy však byla žalovaná pasivní, to však naprosto logicky nebylo na místě. Tvrdí-li žalovaná ex post, že žalobcem doložené kvantum důkazů nemělo být k prokázání rozhodných žalobních tvrzení dostatečné, snaží se tak v rozporu s procesními předpisy dodatečně měnit své stanovisko k dokazování v řízení u soudu prvního stupně. Navíc soud prvního stupně při ústním projednání nemohl pro absenci žalované jí ani dát příslušné poučení vyplývající z její důkazní nouze, a tedy se žalovaná sama připravila o možnost na důkazní situaci v zákonem předvídané fázi řízení reagovat. Tvrzení žalobce byla v řízení dostatečně prokázána, a to vždy řetězcem relevantních důkazů, což potvrzuje napadený rozsudek. Zde se jedná zejména o psychický stav žalobce a příčinnou souvislost s předmětným trestním řízením. Zcela zástupné námitky žalované týkající se exekucí žalobce nebo jeho trvalého pobytu odlišného od syna na tom nemohou nic změnit, kdy jsou navíc nepravdivé. Vůči žalobci byla historicky vedena exekuční řízení, avšak před řadou let před zahájením předmětného trestního řízení, a proto nemají s projednávanou věcí jakoukoliv souvislost, jak také uvádí soud prvního stupně. Žalovaná navíc k tomuto hledisku žádný důkaz ani nedoložila a argumentaci nedodala. Kdyby žalobce měl být povinným v exekučním řízení, stěží by mohl čerpat hypoteční úvěr na dům v xxx, který zde postavil a ve kterém se svou rodinou od roku 2010 bydlí. Evidenční údaj trvalého pobytu žalobce na adrese xxx, xxx, také nemá nic společného s tím, kde žalobce skutečně bydlel. Žalobce má zmíněnou adresu na ulici xxx vedenu i jako místo svého podnikání, a proto i trvalý pobyt takto zachovává. Naprosto logicky však, jak je uvedeno již výše, bydlel od roku 2010 se svou rodinou ve svém domě v xxx, kde s ním v rozhodné době také žila jeho matka z důvodu nutnosti osobní péče, jak bylo v řízení uváděno. Co se pak astmatu syna a rizikového těhotenství manželky týká, žalovaná se opět z hlediska hodnocení důkazů zřejmě domnívá, že by snad měl žalobce doložit znalecké posudky hodnotící závažnost zdravotních problémů obou zmíněných nejbližších osob žalobce. V této souvislosti si žalobce dovoluje poukázat na skutečnost, že svou žalobou požaduje po žalované pouze 50 000 Kč, což je z jeho pohledu částka opravdu směšná oproti důsledkům, které musel v souvislosti s předmětným trestním řízením prožívat. Stanoviska žalované v tomto kontextu vyznívají proto naprosto absurdně, neboť měl-li by přes výše popsanou důkazní a procesní pasivitu žalované žalobce obstarávat důkazy naznačované žalovanou, jejich náklady by podstatně přesáhly předmět sporu a jejich zajišťování by jen dále zatěžovalo žalobce a jemu blízké osoby, což právě má vedené řízení reparovat. Navíc tyto námitky žalované jsou i nelogické a jeví se pouze účelově. Žalovaná z hlediska příčinné souvislosti uvádí, že psychické potíže žalobce mohly být vyvolány jinými nepříznivými situacemi, kterým musel žalobce v rozhodné době čelit. V této souvislosti je žalobce nucen zopakovat, že poruchy spánku, úzkost, deprese a konflikty v manželství pramenily právě a pouze ze stresu vyvolaného vedením trestního řízení a hrozby odsouzení a důsledků s ním spojených v osobní (existenční zajištění rodiny) i profesní rovině (ztráta možnosti výkonu profese a poškození u obchodních partnerů). Nebo se snad měly manželské problémy odvíjet od úmrtí otce či syna žalobce? Soud prvního stupně se těmito souvislostmi zabývá, kdy je naprosto pochopitelné, odůvodněné, doložené, a tedy prokázané, že téměř tři roky vedení trestního řízení, v rámci něhož byl žalobce 2x shledán vinným, nutně muselo vytvářet na dosud nijak trestaného žalobce nepřiměřený tlak, který postihl také jeho rodinu. Relevantní není ani poslední argument, kdy žalovaná v odvolání uvádí tvrzení, že žalobce byl v trestním řízení zproštěn v důsledku zásady in dubio pro reo, kdy vyvození nějakého důsledku z toho plynoucího však už nepřipojuje. K tomu se nabízí uvést, žalovaný sám v předběžném řízení u něj samotného potvrdil nezákonnost vedení trestního řízení a totéž procesně zopakoval i v nadepsaném řízení. Není proto relevantní zabývat se hledisky věcného pravomocného vyřízení trestního řízení. Navíc je zmíněné konstatování žalované zavádějící. Ona klíčová svědkyně (paní K.) byla procesně vyslechnuta v trestním řízení a byla dokonce pravomocně odsouzena. Neusvědčovala však žalobce, stejně jako ani jiné důkazy v řízení provedené, a proto trestní řízení dopadlo právě tak, jak dopadlo, kdy i dle výslovné dikce zproštění skutek nebyl trestným činem.

15. Odvolací soud přezkoumal napadené rozhodnutí včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, podle § 212 a 212a o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
16. Odvolací jednání proběhlo v nepřítomnosti žalované podle § 101 odst. 3 o. s. ř., protože se z nařízeného jednání žalovaná omluvila a nežádala o odročení jednání.
17. Soud I. stupně rozhodl na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a dospěl ke správnému právnímu závěru, že je na místě odškodnění žalobce jak formou omluvy (které už se mu od žalované dostalo), tak formou peněžité náhrady. Odvolací soud se s tímto závěrem plně ztotožňuje a na správné odůvodnění tohoto závěru v napadeném rozsudku plně odkazuje. K odvolacím námitkám žalované pak dodává:
18. Názor žalované, že žalobce následky trestního stíhání neprokázal, odvolací soud nesdílí. Předně je třeba vyjít z toho, že obecně platí, že každé trestní stíhání ovlivňuje osobní život trestně stíhaného, když výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, jeho cti a dobré pověsti, a je vždy nezbytné přihlédnout ke konkrétním okolnostem daného případu. Pochopitelně jinak se trestní stíhání týká osoby s řadou záznamů v trestním rejstříku a jinak osoby dosud netrestané a řádně žijící. Soud I. stupně při stanovení odpovídající formy zadostiučinění postupoval správně, když posuzoval kritéria, která se v takových případech obvykle vyskytují a zpravidla mají vliv na rozsah způsobené újmy a tím i na formu a výši případného zadostiučinění. Přihlédl k povaze trestní věci, hrozící trestní sankci, délce trestního stíhání a následkům způsobeným trestním stíháním v osobním, rodinném a profesním životě žalobce.
19. Pokud jde o povahu trestní věci, soud I. stupně dovedl, že trestná činnost, pro kterou byl žalobce stíhán, není veřejností vnímána zvláště negativně pro svou abstraktní povahu. Nelze však současně přehlédnout, že k hlavním líčením byli jako svědkové voláni obchodní partneři žalobce, takže v „branži“ se stalo trestní stíhání žalobce známým a odvolací soud nemá důvod pochybovat o tom, že profesní pověst žalobce tím byla poškozena, byť ji žalobce prokazoval pouze čestnými prohlášeními obchodních partnerů. Zjevně nelze pochybovat o tom, že kdyby tyto osoby byly vyslýchány v pozici svědků, soud by od nich dostal stejné informace. Odvolací soud má za to, že i když případ žalobce nebyl medializován, informace o této skutečnosti se rozšířila v oblasti, na které mu velmi záleželo, a to i finančně.
20. Soud I. stupně vzal za prokázáno, že zásah trval od 30. 11. 2015 do 25. 1. 2018. Tuto dobu soud hodnotil jako nikoliv zjevně nepřiměřenou, ale rovněž ani nezanedbatelnou. Nebylo pak sporu o tom, že žalobce byl osobou netrestanou. Hrozil mu trest odnětí svobody jeden rok až pět let nebo peněžitý trest, takže připadalo v úvahu i odsouzení k trestu nepodmíněnému. Diskomfort v souvislosti s trestním stíháním byl zvyšován tím, že byl v řízení shledán, byť nepravomocně, vinným z trestné činnosti, a to nejprve trestním příkazem a následně i rozsudkem okresního soudu.
21. Žalobce doložil lékařskými zprávami zdravotní stav svého syna, své manželky i své psychické potíže v době od listopadu 2015 do ledna 2018. Soud I. stupně, a to v souladu s názorem soudu odvolacího, dovedl, že ačkoliv nepříznivá rodinná situace i zdravotní problémy nebyly trestním stíháním přímo vyvolány, je nutno tuto situaci zohlednit, neboť žalobce o to intenzivněji musel trestní stíhání vnímat, když byl vystaven psychickému vypětí nadto ještě v jiné, rodinné rovině. Nepříznivé rodinné události spadající do období trvání trestního stíhání jsou tedy soudem hodnoceny jako hledisko také ovlivňující dopad trestního stíhání žalobce. Skutečnosti, jako rizikové těhotenství manželky žalobce, její hospitalizaci, termín porodu a poruchy spánku u žalobce má soud za dostatečně prokázány předloženými zprávami, stejně jako skutečnost, že syn žalobce trpí astmatem. Skutečnost, o jaký druh onemocnění jde a zda v souvislosti s ním žalobce syna vozil k lékaři či na nějaké akce, není třeba dokazovat, protože ty v potaz při rozhodování soudu o formě a výši náhrady nebyly brány. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem soudu I. stupně, že nebylo nutné provádět důkaz ohledně exekucí. Ani v odvolání žalovaná netvrdí, že by exekuce byly vedeny ve stejné době, jako trestní stíhání. Odlišné (formální) bydliště syna žalobce uspokojivě vysvětlil.

Konečně se žalovaná mýlí, i pokud jde o výsledek trestního stíhání žalobce, který nebyl obžaloby zproštěn podle zásady *in dubio pro reo*, tedy v pochybnostech ve prospěch obžalovaného, ale proto, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem, což je pojmový rozdíl.

22. Soud I. stupně při svém rozhodování správně provedl komparaci s obdobnými případy, kterou odvolací soud doplňuje ještě o některé další srovnatelné případy:
23. Ve věci Obvodního soudu pro Prahu 2 vedené pod sp. zn. 43 C 24/2018 a u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 15 Co 400/2019, byl žalobce stíhán pro přečin zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, přičemž stíhání skončilo zproštěním obžaloby, trestněprávní rozměr v jednání obžalovaného nakonec nebyl vůbec shledán. Stíhání trvalo 22 měsíců, žalobce byl poškozen profesně (působil jako městský strážník, měl potíže s postupem a nebyly mu svěřovány některé úkoly), v rodině (žil s matkou, která věc těžce nesla), trestní stíhání vyvolalo u žalobce zdravotní následky hlavně psychické, věc byla medializována. Žalobci byla v této věci poskytnuta náhrada ve výši 2 500 Kč za každý měsíc trvání trestního stíhání.
24. Nález Ústavního soudu ze dne 30. července 2015 sp. zn. ÚS 4002/14 řeší případ stěžovatele, který byl jako člen zastupitelstva malé obce stíhán pro porušování povinností při správě cizího majetku, zneužití pravomoci veřejného činitele, zkreslování údajů o stavu hospodaření a podvod a byl zproštěn obžaloby s tím, že stíhané skutky nejsou trestným činem. Rovněž tomuto poškozenému byla přiznána náhrada ve výši 2 500 Kč za každý měsíc trvání trestního stíhání.
25. Žalobce se v tomto řízení domáhá částky 50 000 Kč a jeho žalobě bylo vyhověno. Stíhání žalobce trvalo 27 měsíců, částka 50 000 Kč tedy představuje 1 852 Kč měsíčně. Přiznané odškodnění je tak zjevně v souladu s obdobnou rozhodovací praxí, odvolací soud proto napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil, a to včetně rovněž správného výroku nákladového.
26. O náhradě nákladů odvolacího řízení odvolací soud rozhodl podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř. a úspěšnému žalobci přiznal náhradu za dva právní úkony (vyjádření k odvolání a účast u odvolacího jednání) podle § 7 bod 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve výši 3 100 Kč za jeden úkon z tarifní hodnoty 50 000 Kč podle § 9 odst. 4 písm. a) vyhlášky, 2 x paušální náhradu hotových výdajů advokáta ve výši 300 Kč dle § 13 odst. 3 cit vyhlášky, celkem 600 Kč. Dále bylo přiznáno cestovné podle § 13 odst. 4 vyhlášky za cestu ze sídla advokáta k jednání odvolacího soudu z Brna do Prahy a zpět osobním automobilem Suzuki, RZ xxx, celkem 416 km se sazbou základní náhrady 4,1 Kč, průměrné spotřeby dle technického průkazu 7,1 l, cenou pohonných hmot (benzín 95 oktanů) 33,1 Kč, celkem ve výši 2 839 Kč. Dále byla přiznána náhrada za promeškaný čas strávený cestou dle § 14 odst. 3 vyhlášky za 10 hodin ve výši 1 000 Kč za cestu tam a zpět. Dále byla přiznána náhrada 21 % DPH. Celkem tedy odvolací soud přiznal žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 12 873 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné, ledaže dovolací soud dojde k závěru, že jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., a to na základě dovolání podaného k Nejvyššímu soudu ČR do dvou měsíců od doručení rozhodnutí prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni.

Praha 2. června 2020

JUDr. Naděžda Javůrková v. r.
předsedkyně senátu